

Ob 30-letnici osamosvojitve Slovenije je dozorel čas za ustanovitev novega vojaškega visokošolskega zavoda

V Sloveniji še nikoli v zgodovini ni bilo vojaške visokošolske ustanove, saj je ni hotela ali dovolila oblast v Beogradu, še prej pa na Dunaju. Ob 30-letnici samostojnosti je v Sloveniji dozorel čas za nove civilno-vojaške odnose v družbi, tudi v vojaškem visokošolskem izobraževanju.

Slovenski častnik pridobi pooblastilo za upravljanje, vodenje in poveljevanje v hierarhiji strukture Slovenske vojske s sistemom selekcije ter na podlagi izkazanega ustreznega vojaškega znanja s področij vodenja in uporabe enot, in sicer strategije, operativne veščine ter taktike. Raven pristojnosti častnikov se razlikuje po hierarhiji činov in položajev. Čin je namreč izraz poklicnih dosežkov, merjen na podlagi vojaškega izobraževanja in izkušenj, položaj pa izhaja iz sposobnostih posameznika.

Izobraževanje častnikov je prav zato preveč pomembno področje, da bi ostalo na ravni internega izobraževanja. Častniki Slovenske vojske se namreč vso vojaško kariero izobražujejo in izpopolnjujejo. Vseživljenjsko izobraževanje častnikov poteka v vseh oblikah izobraževanj in usposabljanj na šolah v Centru vojaških šol ter na vojaških ustanovah v tujini.

V interesu častniškega zbora Slovenske vojske je poleg utrjevanja vojaške poklicne kulture in poklicne avtoritete uveljaviti temeljno značilnost vsakega poklica, to je avtonomija v vojaškem izobraževanju in razvoju ter pri upravljanju strokovnega znanja častnikov in njihovem družbenem priznavanju.

Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska sta v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport v zadnjih desetih letih razvijala projekte izpopolnjevanja vojaškega izobraževanja in usposabljanja slovenskih častnikov. Leta 2021 se je začel projekt oblikovanja hibridnega izobraževanja po evropskem konceptu priprave novih oblik izobraževanja, za katerega se med državami članicami EU vzpostavlja formalni okvir uveljavitve oblik izobraževanja s preverljivimi izhodi učenja. Priznavanje znanja poteka s pomočjo kreditiranja (ECTS), ki ga izvajajo ustanove izobraževanja in usposabljanja ter zasebne organizacije v sistemu formalnega izobraževanja priznavanja pristojnosti.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je podprlo projekt, h kateremu so pristopile nekatere fakultete ljubljanske in mariborske univerze ter oblikovale visokošolske izobraževalne programe na prvi stopnji z izbirnim vojaškim modulom. Ta je opredeljen kot študij širokega spektra vojaških vsebin in je namenjen razvijanju pristojnosti za zmožnost integriranja interdisciplinarnega znanja in načinov mišljenja v okviru visokošolskega študijskega programa. Namenjen je vsem, ki si želijo pridobiti znanje vojaških ved, zlasti pa posameznikom, ki razmišljajo o zaposlitvi v Slovenski vojski po koncu visokošolskega izobraževanja. Opravljen vojaški modul v okviru rednega študija posamezniku bistveno skrajša čas postavitve na

začetne častniške dolžnosti ob zaposlitvi v Slovenski vojski ali razporeditve v rezervno vojaško sestavo. Slovenska vojska se skupaj z visokoškolskimi zavodi vključuje v izvedbo vojaškega modula, ki so ga akreditirali v okviru svojih študijskih programov na prvi bolonjski stopnji izobraževanja.

Razviti koncept hibridnega izobraževanja je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v sodelovanju z Evropsko komisijo predstavilo generalnim direktorjem visokega šolstva v okviru predsedovanja Slovenije Svetu EU 29. septembra 2021 kot primer mikrokvalifikacije (micro-credential) oziroma nove oblike izobraževanja znotraj sedanjega zakonodajnega okvira izvajanja visokošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji.

Slovenska vojska podpira iskanje načinov upravljanja vojaškega znanja, katerega nosilec in razvijalec je, znotraj sedanjega zakonodajnega okvira. Možnosti vidi v oblikovanju novega civilno-vojaškega dogovora v slovenski družbi, da bi lahko akreditirala svojo vojaško izobraževalno ustanovo kot visokoškolski zavod po pravilih in merilih, ki veljajo pri izvajanju visokošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji. Zakonodajni okvir tega trenutno ne omogoča, ker posebej zahteva, da je visokoškolski zavod samostojna pravna oseba.

Glede na naravo in vsebino vojaškega znanja menimo, da bi družba lahko pripomogla uveljaviti pravilo oziroma izjemo po zgledu rešitev v drugih državah članicah EU. Tako bi lahko bila nosilca vojaškega znanja in razvoja vojaških ved le Slovenska vojska in njen izobraževalni zavod in ne od nje ločena izobraževalna javna ali zasebna ustanova, ki nima možnosti razvijanja strokovnega vojaškega znanja s področij vojaških ved v okviru vojaške organizacije. Vojaški visokošolski zavod bi bil certificiran oziroma akreditiran skladno z veljavno zakonodajo in standardi, ki veljajo v izobraževalnem sistemu Republike Slovenije. Pri dejavnostih izobraževanja bi bila v zavodu uveljavljena popolna strokovna avtonomija, kot to določa Zakon o visokem šolstvu, kljub pomislekom, da je njegov ustanovitelj Ministrstvo za obrambo.

Interes Slovenske vojske je, da bi lahko na drugi stopnji akreditirala visokošolski zavod in program visokošolskega izobraževanja, ki bi bila namenjena častnikom Slovenske vojske. To bi omogočilo priznavanje višje stopnje izobrazbe vsem častnikom, ki bi končali karierna izobraževanja in izkazali raven zahtevanih pristojnosti v hierarhiji činov za višje častnike. Tako bi omogočili javno priznavanje vseživljenjskega izobraževanja častnikov. Zdaj morajo častniki po opravljenem zadnjem kariernem izobraževanju in pridobitvi čina v nazivu višjega častnika pri starosti 40 let in več, če izkazujejo sposobnosti za opravljanje najvišjih vojaških dolžnosti, še na izobraževanje na izbrani visokošolski program druge stopnje na enem izmed akreditiranih zavodov, kar je dodatni strošek za delodajalca.

Prednosti akreditiranega visokošolskega vojaškega zavoda bi poleg opisanega bile še:

1. Visokošolski zavod Slovenske vojske bi postal partner in soizvajalec dela skupnega študijskega programa z drugimi visokošolskimi zavodi, ki so akreditirali in bodo izvajali študijske programe prve stopnje z vojaškim modulom.
2. Visokošolski zavod in posledično Slovenska vojska bi postala nosilca in razvijalca vojaških ved v slovenskem javnem visokem šolstvu.
3. Slovenska vojska bi lahko izvajala svojo znanstvenoraziskovalno dejavnost, zdaj pa naroča in plačuje raziskave zunanjim sodelavcem.
4. Visokošolski zavod Slovenske vojske bi lahko priznaval znanje in pristojnosti častnikov, ki so jih pridobili na izobraževanju v vojaških ustanovah tujih vojsk.
5. Slovenska vojska bi kot akreditiran visokošolski zavod postala enakopravna partnerica in udeleženka v združenju vojaških izobraževalnih ustanov v okviru držav članic Nata.

Slovenska vojska bo še naprej strokovno sodelovala pri iskanju rešitev in pridobivanju podpore ter zaupanja slovenske družbe v vseh njenih dejavnostih, zlasti pa bo krepila in utrjevala vojaško kulturo poklicne avtoritete slovenskih častnikov ne glede na to, ali bo družba našla soglasje za uveljavitev svoje avtonomije v vojaškem izobraževanju. Slovenska vojska bi z možnostjo akreditacije visoke vojaške šole in programa

visokošolskega vojaškega strokovnega izobraževanja na drugi stopnji postala nosilka vojaškega poklica ter (edina) pristojna za izobraževanje in usposabljanje za oboroženi boj ter druge oblike vojaške obrambe.

Center vojaških šol Slovenske vojske